

VILNIAUS KARALIAUS MINDAUGO MOKYKLOS KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) reglamentuoja krizių valdymą mokykloje, krizių valdymo grupės narių funkcijas (krizių atvejais), darbo organizavimą bei institucijų bendradarbiavimą.
2. Krizių valdymo tikslas:
 - 2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas mokykloje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;
 - 2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.
3. Krizių valdymo mokykloje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra mokyklos krizės valdymo komanda, vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos.
4. Vartojamos sąvokos:
 - 4.1. **Krizė mokykloje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę mokyklos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;
 - 4.2. **Krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;
 - 4.3. **Krizių valdymas mokykloje** - veiksmai, kuriuos atlieka mokyklos administracija, krizių valdymo grupė, VGK siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, mokyklos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą mokyklos bendruomenės narių saugumu ir pan.;
 - 4.4. **Krizių valdymo mokykloje komanda (mokyklos komanda)** – mokykloje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;
 - 4.5. **Savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;
 - 4.6. **Savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos atlieka mokyklos administracija, psichologas ir socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.
5. Krizių valdymas mokykloje organizuojamas vadovaujantis rekomendacijomis dėl krizių valdymo mokyklose, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. V-229 „Dėl rekomendacijų dėl krizių valdymo mokyklose patvirtinimo“ ir 2018 m. kovo 26 d. Administracinio pasitarimo nutarimu (protokolo Nr. APP-9).

II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS

6. Krizių valdymą mokykloje organizuoja mokyklos krizių valdymo komanda (toliau – Mokyklos komanda). Mokyklos komandą sudaro: direktorius, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams, visuomenės sveikatos specialistas, pagalbos mokiniui specialistai (socialinis pedagogas, psichologas), turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos,

bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Mokyklos komanda bendradarbiauja ir veikia su mokyklos VGK.

7. Mokyklos komandos paskirtis – įvykus krizei mokykloje (toliau – Krizė) atkurti įprastą mokyklos bendruomenės veiklą, užtikrinti Krizės paveiktiems mokyklos bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvyki.

8. Įvykus krizei Mokyklos komanda nustato komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia preliminarų krizės mokykloje planą ir kt.

9. Mokyklos komandos koordinatorius yra mokyklos direktorius:

9.1. koordinuoja krizių įveikimo plano (1 priedas) rengimą;

9.2. sukviečia bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą, kurio metu pristato Mokyklos komandos vadovą ir jo įgaliojimus;

9.3. palaiko ryšį su mokyklos steigėju, informuoja apie įvyki;

9.4. kontroliuoja faktų sklaidą;

9.5. rūpinasi krizių valdymo veiksmų įvertinimu.

10. Mokyklos komandos skyriaus vadovas yra direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

10.1. susisiekiama su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta Mokyklos bendruomenei;

10.2. skubiai sušaukia Krizių valdymo komandos ir Komisijos posėdį;

10.3. sukviečia bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą ir pateikia informaciją apie įvyki;

10.4. įpareigoja mokytojus kuo greičiau ir vienu metu (klasėse, o ne bendrame susirinkime, pirmos pamokos pradžioje, jei įvykis įvyko iš vakaro) informuoti apie krizinį įvyki visus mokykloje besimokančius mokinius;

10.5. prirėikus apie situaciją informuoja teritorinę policijos įstaigą, vaiko teisių apsaugos tarnybą; sprendžia mokyklos darbo organizavimo klausimus;

10.6. informuoja nukentėjusio(-ių) šeimos narius (jei įvykis įvyko mokykloje);

10.7. pasirūpina, kad visiems Mokyklos bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes;

10.8. mokinio ar kito bendruomenės nario mirties atveju pasirūpina, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktai;

10.9. rūpinasi, kad Mokyklos komandos nariai ir kiti mokyklos darbuotojai įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

10.10. pavaduoja Krizių valdymo komandos koordinatorių, jei jis būtų išvykęs ar dėl kitokių priežasčių negalėtų prisiimti šio vaidmens;

10.11. užtikrina, kad, nesant kurio nors Mokyklos komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas Mokyklos darbuotojas;

11. Mokyklos psichologas yra atsakingas už psichologinės pagalbos teikimą:

11.1. įvykus krizei, vertina situaciją Mokykloje (labiausiai įvykio paveiktus asmenis, bendrą Mokyklos mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimą ir pan.);

11.2. bendradarbiaudamas su Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija organizuoja psichologinės pagalbos teikimą;

11.3. rūpinasi tęstine pagalba labiausiai paveiktiems bendruomenės nariams (pvz., nukreipia psichikos sveikatos specialistams);

11.4. padeda traumą išgyvenusiems sugrįžti į mokyklą;

11.5. po krizės vertina intervencijos veiksmų efektyvumą;

11.6. renka ir sistemina informaciją apie vietos psichologinės ir emocinės paramos galimybes;

12. Mokyklos socialinis pedagogas yra atsakingas už komunikaciją:

12.1. reguliariai atnaujinama Mokyklos komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą Mokyklos komandos nariams bei Mokyklos bendruomenei;

12.2. parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas Mokyklos bendruomenei, prirėikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Mokyklos komandos vadovui;

12.3. konsultuoja Mokyklos darbuotojus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir žiniasklaidą;

12.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša mokinių tėvams;

12.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

12.6. esant būtinybei užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis, galinčiomis padėti mokyklai krizės atveju (sveikatos priežiūros įstaigos, pedagoginės psichologinės tarnybos krizių valdymo komanda ir kt.);

13. Direktorius pavaduotojas ūkio reikalams yra atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:

13.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme Mokyklos bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių ir informuoja Mokyklos komandos vadovą, prireikus išskviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

13.2. po krizės įvertina saugumo priemonių efektyvumą.

14. Visuomenės sveikatos specialistas yra atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą:

14.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei Mokyklos bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus Mokyklos bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios medicininės pagalbos teikimą ir informuoja Mokyklos komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus išskviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

14.2. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

15. Klasių vadovai ir mokytojai krizės Mokykloje metu:

15.1. rengia pokalbius klasėse;

15.2. neleidžia sklisti gandams;

15.3. atsako į mokinių klausimus;

15.4. sudaro galimybę mokiniams laisvai reikšti emocijas;

15.5. identifikuoja mokinius, kuriems reikia pagalbos;

15.6. palaiko ryšius su tėvais;

15.7. suteikia informaciją, kur ir kaip mokiniai bei tėvai gali gauti pagalbą.

III SKYRIUS

PRELIMINARUS VEIKSMŲ PLANAS, ĮVYKUS KRIZEI

16. Nedelsiant po įvykio sukviesti Krizių komandą. Mokyklos komanda kartu su Komisija pirmo posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

16.1. prisimena kiekvieno komandos nario funkcijas ir atsakomybę;

16.2. įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie Mokyklos bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

16.3. įvertina turimus psichologinės pagalbos Mokykloje resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją;

16.4. sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms Mokyklos bendruomenės grupėms (mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams), mokyklos darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

16.5. esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

16.6. svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., Vaiko teisių apsaugos skyrių, kitas mokyklas, kurias gali paveikti krizė ar kt.) ir bendradarbiauja su jomis organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

16.7. mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvėse (visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvėse dalyvauja tik norintys mokyklos bendruomenės nariai);

16.8. numato kito Mokyklos komandos posėdžio vietą ir laiką;

16.9. ne vėliau kaip per 2 valandas nuo krizės identifikavimo pateikia krizės valdymo eigos lapą (2 priedas) Savivaldybės krizių valdymo komandai.

17. Kitą dieną krizių valdymo komandos nariai:
 - 17.1. organizuoja tolesnį pagalbos teikimą mokyklos bendruomenės nariams;
 - 17.2. vykdo šviečiamąją veiklą, slopina gandus;
 - 17.3. aptaria tėvų informavimą ir prevencinio švietimo klausimus;
 - 17.4. dienos pabaigoje aptaria pagrindinius įvykius, numato tolesnius veiksmus.
18. Vėlesnėmis pirmosios savaitės dienomis:
 - 18.1. organizuoja trumpus esamos situacijos aptarimus;
 - 18.2. tęsia numatytų pagalbos priemonių įgyvendinimą.
19. Krizių komandai nusprendus, kad situacija normalizavosi, veikla nutraukiama.
20. Mokyklos komanda, įgyvendinusi krizės valdymo mokyklos plane numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo mokykloje veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus bei koreguoja krizės valdymo mokykloje veiksmų planą.

III SKYRIUS

SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

21. Bet kuris Mokyklos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti mokyklos psichologą arba jo nesant socialinį pedagogą.

22. Mokyklos krizės komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su VGK pirmininku. Kai mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildomas pagalbos teikimo eigos lapas (3 priedas).

23. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

24. Apie kitų mokyklos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia mokyklos Krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

25. Mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, mokyklos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

KRIZĖS VALDYMO VILNIAUS KARALIAUS MINDAUGO MOKYKLOJE VEIKSMŲ PLANAS

Eil. Nr.	Veiksmai	Atsakingas
1.	Įvykus krizei sušaukti ir informuoti krizių valdymo komandą.	
2.	Nustatyti krizės faktus: Kas atsitiko? Kur/ kada tai atsitiko? Kokie žmonės dalyvavo kriziniuose įvykiuose? Kaip šie žmonės buvo paveikti? Kas sukėlė krizę? Kokia prognozė apie nukentėjusių būklę?	
3.	Priminti/ koreguoti komandos narių funkcijas	
4.	Pasiruošti krizės valdymui: Numatyti, kaip apie krizę bei jos valdymo veiksmus bus informuojami: Mokytojai ir mokyklos personalas; Mokiniai; Tėvai; Žiniasklaida ir visuomenė.	
5.	Apsispręsti dėl informacijos pateikimo būdo: Rašytiniai pranešimai; Susirinkimai; Skambučiai telefonu; Pranešimai pamokų metu.	
6.	Nustatyti krizės padarinių laipsnį: Kiek žmonių paveikė ši krizė? Ar mokykla yra pajėgi įveikti krizę savo resursais, ar reikalinga pagalba iš šalies?	
7.	Numatyti, kaip krizių komandos nariai krizės metu palaikys ryšį tarpusavyje.	
8.	Numatyti vietas, kur gali vykti krizių intervencijos veiksmai.	
9.	Informuoti mokyklos steigėją.	
10.	Sukviesti bendrą mokyklos darbuotojų susirinkimą ir pateikti informaciją apie įvykį;	
11.	Kuo greičiau ir vienu metu (klasėse, o ne bendrame susirinkime, pirmos pamokos pradžioje, jei įvykis įvyko iš vakaro) informuoti apie krizinį įvykį visus mokykloje besimokančius mokinius;	
12.	Nuolat susisiekti su nukentėjusių šeimomis.	
13.	Organizuoti tolesnį pagalbos teikimą mokyklos bendruomenės nariams	
14.	Pasirūpinti, kad būtų prieinama informacija apie emocinės psichologinės pagalbos galimybes.	
16.	Kiekvienos dienos pabaigoje aptarti intervencijos (pagalbos) procesą: Sudaryti galimybę krizės valdymo nariams pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais, sunkumais; Numatyti tolesnius krizių valdymo veiksmus.	
17.	Numatyti rytinius krizių valdymo pasitarimus.	
18.	Po krizės aptarti visą krizių valdymo procesą ir jį įvertinti.	

**PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI ESANT SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS GRĖSMEI
EIGOS LAPAS**

Įvykio pobūdis/ aprašymas:.....
.....
.....
.....

Kas informavo:.....

Kada:.....

Data, laikas	Specialistas	Veiksmai

KRIZĖS VALDYMO VILNIAUS KARALIAUS MINDAUGO MOKYKLOJE ATASKAITA

Įvykis: data, įvykio pobūdis

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?).....

Kada ir kokias įstaigas mokykla informavo apie įvykį:.....

Pagalbos teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos mokykloje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas	
Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Mokyklos bendruomenei (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

PPT koordinatorius

_____ (parašas)

_____ (vardas, pavardė)

Mokyklos komandos koordinatorius

_____ (parašas)

_____ (vardas, pavardė)